

ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಲಬುರಗಿ.

ಜ್ಞಾನ ಗಂಗಾ, ಕಲಬುರಗಿ-585 106, ಕರ್ನಾಟಕ, ಭಾರತ

(ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ 1976ರನ್ವಯ 10-09-1980 ರಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮತ್ತು 2000ರ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾಯಿಸಿದಂತೆ)
ದೂರವಾಣಿ ಸಂ..08472-263202 ಫ್ಯಾಕ್ಸ್: 08472-263206, ಇ-ಮೇಲ್: registrargug@rediffmail.com

ವಿದ್ಯಾಮಂಡಲ

ಕ್ರ.ಸಂ.ಗುವಿಕ/ವಿಮವಿ/ಬಿಒಎಸ್/2023-24/ 422

ದಿನಾಂಕ: 09.11.23

ಅಧಿಸೂಚನೆ

ವಿಷಯ: ಸ್ನಾತಕ ಪದವಿ ಕೋರ್ಸಿನ ಹಿಂದಿ ವಿಷಯದ ಐದನೇ ಹಾಗೂ ಆರನೇ ಸೆಮೆಸ್ಟರ್ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಮೋದಿಸಿ 2023-24ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಲಿನಿಂದ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ.

1. ಉಲ್ಲೇಖ:1. ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಡಿ 104 ಯುಎನ್‌ಇ 2023 ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿನಾಂಕ:20.07.2023
2. ಹಿಂದಿ ವಿಷಯದ ಸ್ನಾತಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮಂಡಳಿಯ ನಿರ್ಣಯ ದಿನಾಂಕ: 14.09.2023.
3. ಕಲಾ ನಿಕಾಯಗಳ ಸಮಿತಿ ಸಭೆಯ ನಿರ್ಣಯ ದಿನಾಂಕ: 16.09.2023.
4. ಮಾನ್ಯ ಕುಲಪತಿಗಳ ಅನುಮೋದನೆ ದಿನಾಂಕ: 08.11.2023

ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ, 2023-24ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನಿಂದ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿರುವ ಸ್ನಾತಕ ಪದವಿ ಐದನೇ ಮತ್ತು ಆರನೇ ಸೆಮೆಸ್ಟರ್ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಹಿಂದಿ ವಿಷಯದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಂಡಳಿಯು ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಸದರಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕಲಾ ನಿಕಾಯದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದಿರುವಂತೆ, ವಿದ್ಯಾವಿಷಯಕ ಪರಿಷತ್ ಸಭೆಯ ಘಟನೋತ್ತರ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಸದರಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ನಾತಕ ಪದವಿ ಕೋರ್ಸಿನ ಹಿಂದಿ ವಿಷಯದ ಐದನೇ ಮತ್ತು ಆರನೇ ಸೆಮೆಸ್ಟರ್ 2023-24ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಲಿನಿಂದ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಶಿಕ್ಷಕರ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ www.gug.ac.in ದಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕುಲಸಚಿವರು

ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಲಬುರಗಿ.

ಗೆ.

1. ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಹಿಂದಿ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಲಬುರಗಿ.
2. ಎಲ್ಲಾ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರುಗಳಿಗೆ.

ಪ್ರತಿಗಳು:

1. ಡೀನ್‌ರು, ಕಲಾ ನಿಕಾಯ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಲಬುರಗಿ ರವರ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ.
2. ಕುಲಸಚಿವರು (ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ) ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಲಬುರಗಿ
3. ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪಿಎಂಇಬಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಲಬುರಗಿ ರವರ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ.
4. ಗ್ರಂಥಪಾಲಕರು, ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಲಬುರಗಿ ರವರ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ.
5. ಕಲಾ ನಿಕಾಯದ ಎಲ್ಲಾ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಿಗೆ ಗು.ವಿ. ಕಲಬುರಗಿ
6. ಸಂಯೋಜಕರು, ಟಾಸ್ಕ್‌ಫೋರ್ಸ್ ಸಮಿತಿ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಲಬುರಗಿ ರವರ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ.
7. ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಆಡಳಿತ, ವಿದ್ಯಾಮಂಡಲ, ಪರೀಕ್ಷಾ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗು.ವಿ. ಕಲಬುರಗಿ ರವರ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ.
8. ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಗಣಕ ಕೇಂದ್ರ, ಗು.ವಿ. ಕಲಬುರಗಿ ರವರಿಗೆ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
9. ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, UUCMS, ಗು.ವಿ.ಕಲಬುರಗಿ ಇವರ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ
10. ಕುಲಪತಿಗಳ ಆಪ್ತ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ/ಕುಲಸಚಿವರ ಆಪ್ತ ಸಹಾಯಕರ ಗು.ವಿ. ಕಲಬುರಗಿ ರವರ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ.

ಹಿಂದಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಭಾಗ
ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಲಬುರಗಿ

हिन्दी स्नातकोत्तर अध्ययन एवं अनुसंधान विभाग
गुलबर्गा विश्वविद्यालय कलबुरगि

Post Graduate Studies And Research In Hindi, Gulbarga University, Kalaburgi.

Course Structure & Syllabus in the subject Hindi for

UNDERGRADUATE PROGRAMME
(BA Vth & VIth Semester)

Implemented from the academic year
2023-24 & onwards

Approved by BOS(UG/Hindi) & Arts Faculty Committee

Chairperson
Dept. of PG Studies & Research in Hindi
Gulbarga University, Kalburgi - 6
Karnataka.

**Program Structure & Course Content in the subject Hindi
Teaching and evaluation pattern**

Course : Discipline Specific Course (DSC)
Programme : BA
Semester : Vth {Discipline (core) A09 , Discipline (core) A10 , &
 Discipline (core) A11 }

Semester V th								
Sl no	Course code	Title of the Course	Category of Courses	Teaching Hours per week	SEE	CIE	Total Marks	Credits
1	Discipline (core) A9	Samakaleen Hindi Sahitya समकालीन हिन्दी साहित्य	DSC	4hours	60	40	100	4
2	Discipline (core) A10	Rashtreey Chetana aur Hindi Sahitya राष्ट्रीय चेतना और हिन्दी साहित्य	DSC	4hours	60	40	100	4
3	Discipline (core) A11	Tulnatmak Sahitya तुलनात्मक साहित्य	DSC	4hours	60	40	100	4

Chairperson
 Dept. of PG Studies & Research in Hindi
 Gulbarga University, Kalburgi - 6
 Karnataka

Discipline Specific Course (DSC) A09

समकालीन हिन्दी साहित्य

➤ Pedagogy:

व्याख्यान, संवाद एवं बहस, सामूहिक चर्चा, रचनात्मक अभिव्यक्ति कक्षाओं में पठन-पाठन की पद्धति, परिवेश का सृजन आय.सी.टी. का प्रयोग, दृष्य श्रव्य माध्यमों का उपयोग, क्षेत्रीय कार्य।

➤ Course Outcomes:

- ⇒ समकालीन संदर्भों, परिस्थितियों तथा प्रवृत्तियों के विश्लेषण की समझ विकसित होगी।
- ⇒ समकालीन साहित्यकारों का व्यक्तित्व और उनकी कृतियों के अध्ययन की क्षमता निर्माण होगी।

Detailed Syllabus :

Marks: 60 (Five units of 12 Marks each)

Unit-1: समकालीन साहित्य : स्वरूप एवं सिद्धांत

- ⇒ समकालीन साहित्य की पृष्ठभूमि
- ⇒ समकालीन साहित्य की अवधारणा और स्वरूप
- ⇒ समकालीन साहित्य की प्रवृत्तियाँ
- ⇒ समकालीन कवि और लेखक

Unit-2: समकालीन कविता

अध्ययन के लिए निर्धारित कविताएँ:

- ⇒ जन-जन का चेहरा एक- गजानन माधव मुक्तिबोध
- ⇒ रोटी और सांसद-सुदामा पाण्डेय 'धूमिल'
- ⇒ रामदास-रघुवीर सहाय
- ⇒ पुतली में संसार-अरुण कमल
- ⇒ झाड़ू और कलम-मोहनदास नैमिशराय
- ⇒ तिल-तिलकर-सुनीता जैन
- ⇒ औरत और घर-कात्यायनी
- ⇒ पहाड़ पर लालटेन-मंगेश डबराल

Unit-3: समकालीन कथा साहित्य:

- ⇒ समकालीन कथा साहित्य की प्रमुख प्रवृत्तियाँ
- ⇒ समकालीन कथाकारों का व्यक्तित्व और रचना संसार:

Unit-4: समकालीन कहानियों का अभ्यास: अध्ययन के लिए निर्धारित कहानियाँ

- ⇒ छप्पन तोले का करघन-उदय प्रकाश
- ⇒ अपनी कोख- नासिरा शर्मा
- ⇒ मैं जीती -रत्नकुमार सांभारिया
- ⇒ बहने - कृष्णा सोबती
- ⇒ बिल्किस तुम कहाँ हो- प्रो.परिमला अंबेकर

A
Discipline Specific Course (DSC) 10
राष्ट्रीय चेतना और हिन्दी साहित्य

➤ **Pedagogy:**

ब्याख्यान, संवाद एवं बहस, सामूहिक चर्चा, रचनात्मक अभिव्यक्ति कक्षाओं में पठन-पाठन की पद्धति, परिवेष का सृजन आय.सी.टी. का प्रयोग, दृष्य श्रव्य माध्यमों का उपयोग, क्षेत्रीय कार्य।

➤ **Course Outcomes:**

- ⇒ भारत की राष्ट्रियता को समझ पायेंगे।
- ⇒ देश के स्वतंत्रता आंदोलन का इतिहास समझ पायेंगे।
- ⇒ हिन्दी साहित्य के साहित्यकारों के राष्ट्रिय योगदान को समझ पायेंगे।
- ⇒ राष्ट्रिय चेतना के स्वरूप को समझ पायेंगे।
- ⇒ राष्ट्र के प्रति प्रेम और गर्व की भावना उत्पन्न होगी।

➤ **Detailed Syllabus :**

Marks: 60 (Five units of 12 Marks each)

Unit -1:

- ⇒ राष्ट्रिय चेतना का अर्थ एवं परिभाषा
- ⇒ राष्ट्रिय चेतना का स्वरूप एवं प्रवृत्तियाँ
- ⇒ हिन्दी साहित्य में राष्ट्रिय चेतना का उद्भव और विकास-सामान्य परिचय

Unit-2:

- ⇒ नवजागरण और राष्ट्रिय आंदोलन
- ⇒ राष्ट्रिय चेतना और हिन्दी साहित्य

Unit-3:

- राष्ट्रीय चेतना और हिन्दी निबंध
 अध्ययन के लिए निर्धारित निबंध :
- ⇒ भारत वर्षोन्नति कैसे हो सकती है- भारतेन्दु हरिश्चन्द्र
 - ⇒ धरती और धान - पांडेय बेचन शर्मा उग्र
 - ⇒ भारतीयता- सच्चिदानंद हिरानंद वात्सायन 'अज्ञेय'
 - ⇒ अन्धकार से जूझना है- डॉ. हजारी प्रसाद द्विवेदी
 - ⇒ राष्ट्रियता- गणेश शंकर विद्यार्थी

Unit-4: राष्ट्रिय चेतना और हिन्दी जीवनियाँ :

अध्ययन के लिए निर्धारित जीवनियाँ:

1. महात्मा गांधी
2. सरदार वल्लभभाई पटेल
3. भगतसिंग
4. लालबहादुर शास्त्री
5. सुभाषचन्द्र बोस

Discipline Specific Course (DSC) A11**तुलनात्मक साहित्य****➤ Pedagogy:**

व्याख्यान, संवाद एवं बहस, सामूहिक चर्चा, रचनात्मक अभिव्यक्ति कक्षाओं में पठन-पाठन की पद्धति, परिवेश का सृजन आय.सी.टी. का प्रयोग, दृष्य श्रव्य माध्यमों का उपयोग, क्षेत्रीय कार्य।

➤ Course Outcomes:

- ⇒ दो या अधिक भिन्न भाषायी, राष्ट्रीय या सांस्कृतिक समूहों के साहित्य के अध्ययन का लाभ होगा।
- ⇒ तुलना के सैद्धान्तिक स्वरूप को समझ पायेंगे।
- ⇒ साहित्य के तुलनात्मक अध्ययन की व्यापक दृष्टि प्राप्त होगी।
- ⇒ कला, इतिहास, समाज विज्ञान, धर्मशास्त्र आदि ज्ञान के क्षेत्रों के आपसी सम्बन्धों को समझ पायेंगे।

➤ Detailed Syllabus :

Marks: 60 (Five units of 12 Marks each)

Unit -1:

- ⇒ तुलनात्मक अध्ययन का स्वरूप
- ⇒ तुलनात्मक अध्ययन का उद्देश्य
- ⇒ तुलनात्मक अध्ययन की आवश्यकता और महत्व

Unit-2:

- तुलनात्मक अध्ययन के सिद्धांत
- ⇒ तुलनात्मक अध्ययन की समस्याएँ
- ⇒ तुलनात्मक अध्ययन की दिशाएँ

Unit-3: हिन्दी और कन्नड कवियों का तुलनात्मक अध्ययन

- ⇒ कबीर और बसवेश्वर
- ⇒ मीरा और अक्कमहादेवी

Unit-4: हिन्दी और कन्नड साहित्यकारों का तुलनात्मक अध्ययन

- ⇒ गिरीश कार्नाड और मोहन राकेश
- ⇒ प्रेमचन्द और शिवराम कारंत

Unit-5: हिन्दी कन्नड साहित्य/विचारधाराओं का तुलनात्मक अभ्यास

- ⇒ हिन्दी कन्नड स्वछंदतावादी विचारधारा
- ⇒ हिन्दी कन्नड प्रगतिवादी विचारधारा

Parameters for the evaluation

- **Continuous Internal Evaluation (CIE) IA :** **Total:** **40 Marks**
 - C1:A:Session Test(Written) - 15 Marks
 - C1:B : seminar/Quiz/Group Discussion - 05 Marks

 - C2 :A: Session Test(Written) - 15 Marks
 - C2:B: Case Study/Assignment/field work/Project work - 05 Marks

- **C3 (Semester End Examination (SEE) 2 hrs duration total: 60 Marks**
 - I. total two analytical or descriptive questions
from unit 1 & 2 (with internal choice) 12X2= 24
 - II. total two essay type questions
from unit 3 & 4 (with internal choice) 12X2=24
 - III. total two Short answer questions from unit-5 06x2= 12

 - Total= 60**

References :

- 1.तुलनात्मक साहित्य की भूमिका-इन्द्रनाथ चौधरी, वाणी प्रकाशन, नई दिल्ली.
- 2.तुलनात्मक अध्ययन-स्वरूप और समस्याएँ-डॉ. राजुरकर और डॉ.बोरा-वाणी प्रकाशन दिल्ली.
- 3.हिन्दी अनुसंधान-डॉ. विजयपाल, लोकभारती प्रकाशन, नई दिल्ली.
4. संघर्ष बनाम संभावना: प्रो परिमला अंबेकर: शिल्पायन प्राकशन, शाहदरा, नई दिल्ली

Chairperson
 Dept. of PG Studies & Research in Hindi
 Gulbarga University, Kalburgi - 6
 Karnataka